

Keskustan puoluekokous 13.-15.6.2014 Turussa

Keskustan puheenjohtaja, kansanedustaja Juha Sipilä
 Poliittinen katsaus 14.6.2014
 (muutosvarauksin)

Tiedotusvälineille, julkaisuvapaa klo 10.30

Hyvät aatesiskot ja –veljet, hyvä puoluekokous,

Kataisen hallitus jättää ankean perinnön. Kokoomuksen johdolla teollisuustuotantomme laskee kolmatta vuotta peräkkäin. Taloutemme on ennusteiden mukaan ensi vuoden lopussa noin kolme prosenttiyksikköä pienempi kuin ennen finanssikriisiä vuonna 2008. Suomen sotien jälkeisestä taloushistoriasta ei löydy yhtä heikkoa talouskasvun ajanjaksoa. Pidemmässä tarkastelussa ainoastaan sisällissota ja yksi suurista nälkävuosista, 1867, saivat aikaan vastaavan tai huonomman talouskasvun seitsemän vuoden ajanjaksolla.

Hallitus lupasi painaa työttömyyden viiteen prosenttiin. Huhtikuussa työttömyysprosentti oli 9 prosenttia. Meillä on 100 000 ihmistä enemmän työttömänä kuin hallituksen itse itselleen asettama tavoite sallisi. Työttömyys on omakohtainen kokemus yhä useammalle perheelle. He kaikki odottavat oikeita toimia, jotta tähän maahan saataisiin lisää työpaikkoja.

Yrittäjät ovat tottuneet arvioimaan tuloksia faktoihin perustuen ja asetettuihin tavoitteisiin peilaten. Hallituksen lista tavoitteista ja saavutuksista ei mairittele:

- Kansantuote on laskenut koko ajan
- Teollisuustuotanto on laskenut
- Vientimme on laskenut
- Työllisten määrä on laskenut
- Työttömyys on pahentunut
- Valtiontalouden alijäämän piti pysähtyä yhteen prosenttiin bruttokansantuotteesta eli 1,9 miljardiin euroon. Viime vuonna se oli yli yhdeksän miljardia, tänä vuonnakin todennäköisesti yli 8 miljardia. Edes suhteellinen velkaantuminen ei käänny tavoitteen mukaisesti laskuun. Alijäämää syntyy tämän hallituksen aikana reilusti yli kolmekymmentä miljardia euroa. Velkaantumisen vauhti on ollut melkein miljoona euroa tunnissa, yötä päivää ja pyhää arkea.
- Bruttoveroaste on noussut yli 46 prosenttiin
- Julkinen talous on jo ennätykselliset 58 prosenttia suhteessa kansantuotteeseen
- Työn verotus on hallitusohjelman vastaisesti kiristynyt ja ongelmia on siirretty kunnille
- Kunnat ovat joutuneet nostamaan verojaan, sillä tehtäviä ei ole lupauksista huolimatta kyetty vähentämään. Päinvastoin, tehtäviä ja kustannuksia on lisätty. Tässä tilanteessa ei ollut mitään järkeä nostaa oppivelvollisuusikää. Mitään järkeä ei ollut myöskään kotihoidontuen muutoksessa. Suomalaiset perheet osaavat kyllä itse päättää kumpi vanhemmista hoitaa lapsia ja kuinka kauan lapset hoidetaan kotona.

- Suomalainen kasvollinen yrittäjyys on ajettu ahtaalle. Esimerkiksi kipeästi kaivattuja sukupolvenvaihdoksia on vaikeutettu kiristämällä sukupolvenvaihdoksen verotusta yli 50 prosentilla tämän hallituksen aikana.

Kataisen johtama hallitus on näyttönsä antanut. Sen kaikki keskeiset tavoitteet ovat valuneet hiekkaan tai kaatuneet omaan mahdottomuuteensa: niin suurkuntahanke ja siihen aluksi sidottu sote-uudistus kuin kaikki talouspolitiikan keskeiset tavoitteet. Liuta ministereitä on poistunut tai poistumassa rivistä, mukaan lukien pääministeri ja valtiovarainministeri.

Erytisen suuri pettymys Kataisen hallitus on ollut suomalaiselle yrittäjyydelle. Nyt pitää tehdä rehellinen arviointi suomalaisen yrittäjyyden tilanteesta. Yritykset tarvitsevat omaa pääomaa sekä vakiintuneissa että kasvuyrityksissä. Omistajilla pitää olla terve kannuste tähän. Henkilöyhtiöiden maksaman veron ero osakeyhtiöihin on kasvanut merkittävästi. Hallituksen veropolitiikkaa on ollut poukkoilevaa. Monilta on usko mennyt pitkäjänteiseen politiikkaan ja investointeja valuu Suomen ulkopuolelle. Ainoa positiivinen asia on yhteisöveron alentaminen, mutta sen vaikutukset jäivät olemattomiksi, mikäli tulosta ei tehdä Suomessa.

Yrityksen yhtiökokouksessa näiden näyttöjen jälkeen toimitusjohtaja ei olisi saanut tili- ja vastuuvapautta.

Suomi on kadottanut kyvyn tehdä nopeasti päätöksiä ja toimia. Mielestäni asetamme riman liian matalalle yhteiskunnallisten ongelmien ratkomisessa. Meillä on mennyt pitkään hyvin. Poliitiikan tekeminen on ollut hyvin erilaista kuin mitä se on tästä eteenpäin. Uusiutumiskykymme on palautettava. Meidän on kyettävä edessä oleviin kipeisiin päätöksiin pidemmistä työurista, eläkeiästä, työmarkkinoiden vaatimista uudistuksista ja julkisen talouden uudistuksista.

Julkisen talouden velkaantuminen on pysäytettävä ja talous on tasapainotettava. Julkista sektoria ei voi enää paisuttaa eikä bruttoveroaste saa nousta. Näillä mittareilla katsottuna olemme kyseenalaisessa maailmanennätysluokassa.

Suuret rakenneuudistukset on vietävä maaliin reippaalla otteella. Tarvitsemme työurien pidentämistä alusta, keskeltä ja lopusta. Elämme yhä pidempään ja entistä terveempänä, joten on luontevaa, että myös työskentelemme pidempään. Pelkkä mekaaninen vanhuuseläkeiän nosto ei riitä, vaan sen rinnalla tarvitsemme uskottavan näkymän uusista työpaikoista. Tarvitsemme lisää työtunteja kansantalouteen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on vietävä määrätietoisesti maaliin. Sovitussa ratkaisussa integroidaan sosiaalitoimi, perusterveydenhoito ja erikoissairaanhoito yhdeksi saumattomaksi kokonaisuudeksi. Järjestäminen ja tuottaminen erotetaan toisistaan.

Tarvitsemme normien purkamista ja yhteiskunnan tehtävien uudelleen arviointia. Ylinormittamisella ei pystytä keskittymään palvelujen perustehtäviin. Tämä viesti on tuttu monilta julkishallinnon toimialoilta.

Julkisen hallinnon sujuvuudesta on tehtävissä koko Suomelle kilpailuetu. Se tarkoittaa esimerkiksi nopeaa lupien käsittelyä. Tämä asenne- ja ajattelutapa tulee ottaa julkishallinnon uudistamisen ohjenuoraksi. Tietojärjestelmien tulee hoitaa itsenäisesti epäolennaiset tehtävät, kuten vaikkapa tilastoaineistojen kerääminen. Jos onnistumme tässä, Suomesta voidaan rakentaa kokeileva yhteiskunta jarruyhteiskunnan sijaan. Kokeileva ja joustava, nopealiikkeinen yhteiskunta taas houkuttelee maahan yrityksiä investointineen ja uusine työpaikkoineen.

Tarvitsemme 200 000 uutta työpaikkaa. Teollisuuden kilpailukykyistä on huolehdittava. Meneillään olevaan syvään teollisuuden rakennemuutokseen ei kyetä vastaamaan nykyisillä välineillä. Keskustan esittämä miljardiluokan kasvurahasto toisi riittävän suuruisen muutossysäyksen uusien työpaikkojen syntymiseen hiipuvien alojen tilalle. Rakennemuutos on aina myös suuri mahdollisuus.

Kerron lähestymistapamme tavoitteeseen. Tavoite 200 000 uudesta työpaikasta on palasteltavissa osiin yhteistyössä eri toimialojen ja alan yritysten kanssa: biotalous, metalliteollisuus, tietotekniikka, matkailu, kaivannaisteollisuus ja niin edelleen. Toimialojen kanssa on käytävä jatkuvasti keskustelua, mitä esteitä kasvun ja työpaikkojen synnyttämiseksi heidän mielestään on. Matkailusta löytyi esimerkiksi lainsäädäntöasioita, lupakäytäntöjä, byrokratiaa, pohjoisten lentokenttien ja lentoliikenteen varmistamista ja niin edelleen.

Jos ja kun esteenä on yritysten rahoitus, Keskusta on valmis käyttämään muutoksen aikaansaamiseen valtion omaisuutta. Jos tavoite vaatii valtiota mukaan yksityisiin yrityksiin paikkaamaan rahoituskapeikkoja, olemme siihen valmiita. Keskustan kasvurahasto on valtion uudenlaista osaomistajuutta 2010-luvulla. Valtion omistus siis muuttuisi toiseen, tämän ajan vaatimuksia vastaavaan muotoon eli osaomistukseen pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Sen pesämuna voidaan kerätä myymällä valtion ei-strategista omistusta, kuten TeliaSoneraa tai Sampoa.

Valtio ei saa valita voittajia, toiminnan täytyy aina olla yrittäjävetoista ja sijoitetun rahan täytyy kiertää hyvin. Tämä on uutta valtion teollistamispolitiikkaa – tämä on sitä Alkion perään kuuluttamaa edistyksen lipun kantamista. Mikäli nykyisellä hallituksella ei ole visioita tai edes harmaata aavistusta, miten tämä strategisesti ja uutta arvoa tuovasti tehdään, niin silloin valtion ei pidä myydä omistusta eurollakaan.

Energiapolitiikassa Keskusta on asettanut seuraavaksi kahdeksikymmeneksi vuodeksi kovat tavoitteet. Sitä noudattamalla meillä on kahdenkymmenen vuoden päästä:

- 50 – 80 000 uutta työpaikkaa toimialalla
- Hiilidioksidipäästöt ovat vähentyneet puoleen vuoden 1990 tasosta
- Uusiutuvan energian osuus nousee 32:sta yli 60 prosenttiin
- Energiaomavaraisuutemme nousee 60 prosenttiin, sähkön tuotannossa sataan
- Uusiutuva energia on yhdessä sähköautojen osuuden kanssa jo puolet liikenteen energiankulutuksesta
- Fossiilisen öljyn käyttö putoaa kolmannekseen nykyisestä
- Hiilen käyttö loppuu kokonaan
- Ja olemme parantaneet kauppatasettamme 2-3 miljardilla eurolla.

Keskusta on laatinut tavoitteiden lisäksi konkreettisen tiekartan tavoitteiden saavuttamiseksi.

Näihin tavoitteisiin pääseminen vaatii poikkeuksellista yhteistyötä, **energiasopimusta**. Poliittisten päättäjien, julkisen vallan ja elinkeinoelämän pitäisi pyrkiä yhteiseen energiasopimukseen, joka tuo ennustettavuutta yrityksille ja kansalaisille. Nyt säädökset, verot ja tuet muuttuvat koko ajan ja se vaikeuttaa yritysten investointeja pitkällä aikavälillä. Energiataseen kääntäminen pitää olla yhteinen ponnistus. Se luo työtä ja tuontihiilen – ja öljyn sijasta meillä on lisääntyvässä määrin yhä enemmän kotimaista uusiutuvaa energiaa.

Suomi selviää tästä vain yrittäjyydellä ja panemalla talouden perusta kuntoon. Suomi tarvitsee sekä yrittäjien kasvuintoa että ihmisiltä halua tehdä työtä.

Keskusta on ollut perinteisesti yrittäjyyden puolue. Olemme kolmen viime vuoden aikana esittäneet lukuisia toimenpide-ehdotuksia yrittäjyyden tiellä olevien esteiden poistamiseksi. Tässä muutamia esimerkkejä:

- Kasvurahaston perustamisen mainitsin jo
- Valtion Infra Oy:n perustaminen
- Henkilöyhtiöille ja toiminimiyhtiöille viiden prosentin yrittäjävähennys
- Pienten pörssiosinkojen verovapaus
- Luovutustappioiden vähennysoikeuden laajentaminen muihin pääomatuloihin
- First North -listan yritysten rinnastaminen yksityisiin osakeyhtiöihin osinkoverotuksessa
- Aloittavien yritysten henkilöstöntien arvostamisongelman poistaminen
- Ansiosidonnaisen päivärahan määräaikainen maksaminen yrittäjäksi ryhtyvälle työttömälle
- Mahdollisuus maksaa työntekijän irtisanomiskorvaus alkupääomana mahdolliseen uuteen yritykseen
- Palkka.fi –portaalin yksinkertaistaminen
- Ja uusimpana esityksenä yritysten sukupolvenvaihdosten helpottaminen

Viimeisten vuosien aikana uudet työpaikat ovat syntyneet lähinnä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Sen vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että suomalaisen kasvollisen yrittäjyyden edellytykset säilyvät. Suomesta ei saa tulla pelkkä tytäryhtiötalous, jossa omistus ja päätösvalta ovat Suomen rajojen ulkopuolella. Ulkomaisia investointeja tarvitaan. Ne ovat tervetulleita, mutta tarvitsemme myös pitkäjänteistä, kasvollista, suomalaista omistajuutta ja yrittäjyyttä. Vain iskukykyiset yritykset pystyvät turvaamaan yhteiskunnan rahoitusperustan ja työllisyyden kehittämisen.

Pellervon taloustutkimus PTT julkaisi viime viikolla perintö- ja lahjaveroa koskevan raportin, jonka mukaan perintö- ja lahjavero voitaisiin poistaa ja korvata luovutusvoittoverolla. Raportin mukaan muutos voidaan tehdä edellä mainitulla tavalla kustannusneutraalisti. Vero kohdistuisi samoihin tulolähteisiin. Jos muutosta ei voida tehdä ilman verotulojen menetystä, muita keinoja yritysten sukupolvenvaihdosten vauhdittamiseksi on tehtävä viipymättä.

Hyvät ystävät,

Olemme viettäneet tänä vuonna valtioneuvos Johannes Virolaisen juhlavuotta. Hänen syntymästään tuli tammikuussa kuluneeksi 100 vuotta. Virolaisen painoarvo Keskustan historiassa on merkittävä. Hän muistutti, miten taloudellisten arvojen tavoittelu ei ole ainoa liikkeelle paneva voima. Hänelle hengelliset, henkiset arvot, arvostukset ja asenteet olivat yhtä tärkeitä. Ja matalan kasvun aikoina hän kehotti turvautumaan kulttuurin ja koulutuksen antamiin uusiin mahdollisuuksiin.

Hänelle erityisen rakas oli peruskoulu-uudistus. Virolainen lähti tekemään keskustalaisen arvomaailman mukaista kaikille yhtäläistä ja maksutonta peruskoulua. Jokaisella tuli olla yhtäläiset mahdollisuudet päästä opintotielle vanhempien varallisuuteen tai kotipaikkaan katsomatta. Virolainen ymmärsi, että pienellä maalla ei ole varaa hukata kenenkään panosta.

Keskustan ajama peruskoulu on ollut yksi Suomen menestystarinan kivijaloista. Sitä tullaan vieläkin ihmettelemään eri puolilta maailmaa.

Meillä ei ole kuitenkaan varaa liikaan tyytyväisyyteen. Tänään, lähes 40 vuotta myöhemmin tehtävämme on sama kuin Virolaisella. Suomalainen peruskoulu on pelastettava uudelleen.

Tuoreet Pisa-tutkimukset osoittavat huolestuttavia merkkejä. Vaikka olemme edelleen maailman kärkeä, ovat erot suomalaisten koululaisten välillä kasvamassa huolestuttavalla tavalla. Erityisesti pojat, Itä- ja Pohjois-Suomi sekä maahanmuuttajat uhkaavat pudota kyydistä.

Tuoreet tutkimukset maailmalta osoittavat, että panostukset esi- ja perusopetukseen maksavat itsensä moninkertaisesta takaisin. On laskettu, että lapsen varhainen tuki on jopa kuusi kertaa tehokkaampia kuin myöhemmät korjaavat toimet. Kaavamaisen, kalliin ja tehottoman oppivelvollisuusiän noston sijaan meidän pitää vahvistaa esi- ja perusopetusta.

Keskusta haluaa tuoda peruskouluun tekemällä oppimista. Tarvitsemme uutta ajattelutapaa ja teknologiaa sekä parempia oppimisympäristöjä. Näitä ovat muun muassa älypaperille ladattavat kirjat, virtuaalinen etälukio ja pelinomainen oppiminen. Pelinomaisessa oppimisessa luontaisen kiinnostuksen kautta syntyvä innostus on saanut maailmalla aikaan hyviä oppimistuloksia. Tämä koskee erityisesti poikia. Uudet oppimisympäristöt antavat eväitä erilaisten oppijoiden huomioimiseen ja tasa-arvoisen opetuksen sekä mahdollistavat Suomen pysymisen maailman kärkimaiden joukossa.

Keskusta haluaa olla suunnannäyttäjä peruskoulun uudistamisessa. Tavoitteena on, ettei 2020-luvun Suomessa työkyvyttömyyseläkkeelle jää enää joka päivä neljää alle 30-vuotiasta nuorta. Estetään tämä inhimillinen tragedia ja taloudellinen katastrofi.

Lukioverkon harventamisen liittyvät uutiset ovat huolestuttavia. Toteutuessaan se asettaa nuorisomme epätasa-arvoiseen asemaan. Monissa pienissä kunnissa se vaikeuttaisi myös pätevien opettajien saamista yläasteella, sillä samoja opettajia käytetään sekä lukioissa että yläasteella. Meidän on otettava rohkeasti käyttöön uutta teknologiaa ja ideoita ja kehittää hajautettua yhteiskuntaa.

Keskusta haluaa rakentaa Suomea oikeudenmukaisempaan ja eheämpään suuntaan. Sosiaalinen rikkinäisyys ja eriarvoisuuskehitys pitää saada pysäytetyksi. Riittävät resurssit neuvoloihin, kouluterveydenhuoltoon ja perheiden kotiapuun maksavat itsensä takaisin. Hallituksen tekemä päätös lapsilisien leikkaamisesta oli lyhytnäköistä.

Perheiden tukemisen ja varhaisen puuttumisen ohella Keskusta on puhunut toistamiseen omaishoitajien työn arvostamisesta. He tekevät raskasta työtä rakkaimpiensa parissa, siirtävät laitoshoidon tarvetta eteenpäin ja mahdollistavat turvallisen hoidon kotona. Tämä pienentää myös yhteiskunnan kuluja. Omaishoitajien jaksamisesta on huolehdittava.

Yhteiskunnan pitäisi tukea erilaisissa elämäntilanteissa eläviä ihmisiä. Jos ja kun köyhyyttä halutaan aidosti vähentää, pitäisi pystyä tekemään päätöksiä, jotka parantavat pelkästään perusturvaa. Mielestäni pitäisi voida selvittää, onko perusturvan ja ansiosidonnaisen turvan väliselle kytkökselle tehtävissä jotain.

Suomen tilanne vaatii ratkaisukseen todella suurta muutosta. Meidän ehdottomasti suurin uhkakuva on talouden huono kehitys. Pelkät talouspolitiikan toimet eivät riitä. Tarvitsemme mukaan kaikki. Ilman omien asenteidemme ja arvojemme merkittävää muutosta emme tule onnistumaan. Ilman tätä muutosta yhteiskunta tulee edelleen eriarvoistumaan ja kovenemaan.

Talouden lisäksi viime aikoina suomalaisia ja eurooppalaisia on keskusteluttanut turvallisuuspolitiikka. Tähän aiheeseen palaan vielä huomenna, mikäli minut valitaan jatkokaudelle. Tässä kuitenkin muutamia huomioita.

Turvallisuuspoliittinen keskustelu on pysynyt erittäin pinnallisena, mutta kiihkeänä. Keskustan kielteisen Nato-kannan perusteluja on kysely. Tai oikeastaan on kysely - milloin muutatte kantanne oikeaksi.

Minulla itselläni ei ole asiassa mitään etukäteistabuja. Koko Pohjolan turvallisuusasetelmaan vaikuttavia päätöksiä ei saa tehdä tunnepohjalta tai varsinkaan lonkalta heittäen. Kysymys on vakavasta asiasta, kannatan avointa keskustelua, mutta en hyväksy populistista vastakkainasettelua. Kysymys on yhdestä politiikan tärkeimmästä lohkosta – kansalaisten turvallisuudesta. Nato-keskustelu vaati faktoja. Plussia ja miinuksia on punnittava tasapuolisesti. Keskustelussa ei myöskään saa leimata nykyistä asetelmaa parhaana vaihtoehtona pitäviä taantumukselliseksi voimiksi. Leimakirveiden heittäelyä pitää välttää molemmin puolin. Tähän palaan perusteellisemmin huomenna.

Historiallisen huono ja muusta Euroopasta poikkeava talouskehitys Suomessa asettaa päättäjät vakavaan tilanteeseen. Kokoomus valitsee tänään puheenjohtajan, joka valitaan todennäköisesti Suomen hallituksen pääministeriksi. Tulevien hallitusneuvotteluiden jälkeen pääministerin on aidosti ja rehellisesti vastattava itselleen ja suomalaisille:

- muuttuuko Suomen suunta tällä ohjelmalla?
- saadaanko työttömyys nujerretuksi?
- saadaanko velaksi eläminen loppumaan järjellisessä aikataulussa?

Tähän saakka tehdyillä toimilla suunta ei ole yrittänytkään kääntyä. Jos vastaus on vähänkään epäröivä, silloin on parempi pitää eduskuntavaalit jo syksyllä. Suomi on saatava nousuun.

Minulta on lukuisia kertoja kysytty mieluisimmasta hallituspohjasta. Ilmassa on monenlaisia arvailuja sopimuksista koskien tulevaa hallituspohjaa. Mistä ihmeestä nämä spekulatiot lähtevät? Varmoina tietoina esitetään osallistumistani neuvotteluihin tulevasta hallituspohjasta. Liikkeellä on mitä ihmeellisimpiä tarinoita.

Sopimuksia ennen vaaleja ei ole eikä tule. Jos joku niitä kyhäilee jossakin, heillä ei ole puoluejohdon valtakirjaa asiassa.

Keskusta lähtee eduskuntavaaleissa haastamaan päähallituspuolue Kokoomuksen politiikan ja vaihtoehdon. Kokoomus on näyttönsä antanut kuluvalle hallituskaudella. Keskusta tarjoaa suomalaisille selkeän vaihtoehdon. Tulemme syksyn aikana esittelemään lisää rohkeita linjauksia niin talous- kuin veropolitiikasta, valtion omistajapolitiikasta, sivistyspolitiikasta, vastuunotosta ja huolenpidosta. Olemme valmiita tavoittelemaan muutoksen veturin paikkaa. Tärkeintä on saada Suomen kurssi käännettyksi.

Suomi tarvitsee keskustaa. Haluamme rakentaa luonnonmukaista, sosiaalisesti ehyttä ja hajautettua yhteiskuntaa. Uskomme suomalaiseen työhön, yrittäjyyteen, koulutukseen, biotalouteen ja ruokaan. Muutokseen tarvitaan koko Suomea ja kaikkia suomalaisia. Muutos tehdään yhdessä. Tämä aika vaatii poikkeuksellista muutosvalmiutta, uutta ryhtiä ja yhteistyötä yli puoluerajojen.